

Notat

Dato: 12.08.2016
Arkivsak: 2014/17253-19
Saksbehandlar: jomragn

Til: Per Nordmark

Frå: Jomar Ragnhildstveit

Innspel til fråsegn: Disponering av overskotsmassar - mangelfull utgreiing

I planprogrammet, (juli 2014 - kap. 4.1.1 Massehandtering) vart det sett som ei utfordring å utnytte det store masseoverskotet, på noko under 1 mill. m³, til samfunnet sitt beste og plassere massar utan å gje store negative verknader. Det skulle blant anna vurderast deponibehov og bruk av massane, medrekna vurdering av kvalitet på tunnelmassane og evt å nytte tunnelmassane opp mot eksisterande gruvedrift og utvinning av anortositt.

I framlegget til detaljreguleringsplan er det i utgangspunktet lagt opp til permanent deponering av all overskotsmasse frå tunneldrifta nær tunnelpåhogget ved Fyre, med opsjon for Vegvesenet (jf. planomtalen kap. 4.8) til å kunne ta ut att stein frå deponiområda i 10 år etter at veganlegget er opna.

Vurdering

Særleg gitt dei negative konsekvensane som den planlagde, permanente deponeringa av overskotsmassar vil ha for landskapsbilete, naturmangfald, kulturminne/kulturmiljø og nærmiljø, og dei omfattande utgreiingane kring dette i planforslaget, synest det påfallande kor lite det er vurdert i reguleringsplanen om overskotsmassane kan brukast opp mot eksisterande gruvedrift i Nærøydalen, gitt også føresetnaden om ei slik vurdering i planprogrammet.

I planomtalen side 38, under skildringa av den vel 6 km lange tunnelen, står det blant anna: «Mykje av tunnelen vil gå gjennom bergarten anortositt». I Nærøydalen driv som kjent selskapet Gudvangen stein AS underjordsdrift på anortositt. og tek i følgje planomtalen ut 200.000 tonn i året (tilsvarande ca 74.000 m³ fast fjellmasse, som igjen tilsvarar ca 111.000 m³ tunnelmasse, jf. omrekningsfaktor på 1,5 i planomtalen kap. 3.14). Frå tunnelpåhogget ved Hylland er det ca 2,5 km langs E16 til lokaliteten der Gudvangen stein driv underjordsdrift på anortositt. Kan Gudvangen stein ta imot anortositt og evt anna stein frå tunneldrifta og bruke dette som råstoff, med mellombels lagring av massane i dei utsprengte fjellromma frå drifta si, slik at massane ikkje vert synlege utanfrå? Vi ser i utgangspunktet på dette som eit alternativ som burde vore utgreidd og vurdert i reguleringsplanen. Kunne ein t.d. før tunneldrifta starta ha inngått avtale med Gudvangen stein AS om mottak av anortositt og evt andre massar frå tunneldrifta. Underjordsdrift på anortositt er ei dyr driftsform for Gudvangen stein, som i staden kunne brukt utsprengt stein frå tunneldrifta. Dei utsprengte massane frå den vel 6 km lange tunnelen kunne i utgangspunktet tenkjast å gje råstoffgrunnlag for ca 10 års drift for Gudvangen stein.

Kvar i den planlagde tunnelen finst det anortositt? Vi går ut frå at Gudvangen stein kan bruke både den kvite (omdanna) anortositten i sonen nærast den underliggjande skyvegrensa, og den mørke anortositten lengre vekk frå skyvegrensa. Når det står i planomtalen at mykje av tunnelen vil gå gjennom anortositt, reknar vi med at det er vurdert at tunnelen i hovudsak vil gå gjennom anortositt heilt frå tunnelpåhogget ved

Fyre til ca 1-1,5 km frå tunnelpåhogget ved Hylland. I planomtalen, side 72, står det: «Førekomsten av anortositt er vurdert til å ha nasjonal verdi. Det ikkje kjent kvar overgangen mellom anortositt og kvartsittiske, amfibolittiske mylonittar er i tunnelen». Dette gjeld nok kvar grensa til anortositt vil gå inne i tunnelen nær Hylland. I reguleringsplanen er det vist eit relativt detaljerte geologisk berggrunnskart (frå NGU rapportar), og topografien i området gir det best tenkjelege 3D snittet gjennom berggrunnen, så usikkerheita om kor grensa til anortositt vil gå inne i tunnelen vil ikkje vere så stor, og ein kunne gjort meir detaljert kartlegging for å stipulere ca kvar grensa vil gå. Ut frå føreliggjande kart synest grensa å gå ca 1,2 km frå tunnelpåhogget ved Hylland. Dette reiser spørsmålet om tunnelen kunne vore driven frå Hylland, utan behov for deponering av massar i området der, men kjørt massane den korte vegen til mellombels lagring i fjellromma til Gudvangen stein.

I planomtalen kap. 3.14 Massedeponi, under vurdering av deponiområde og bruk av overskotsmassar der, står det (sitat):

Alternativt skal overskotet av anortositt vurderast opp mot eksisterande gruvedrift i Nærøydalen, eller bruke massane til vegbygging, t.d. utbygging av E16 i retning Voss. I tillegg skal det vurderast å eventuelt nytte massane til nydyrkingsprosjekt. [...] Vegvesenet ønskjer i utgangspunktet å bruke massane til vegbygging vidare i retning Voss, der massebehovet per i dag ikkje er avklara, jf. òg innspel frå Voss kommune ved oppstart av planarbeidet. [...] Dersom det ikkje vert aktuelt å bruke massane til vegbygging, eller at det ikkje er bruk for alle massane til føremålet, er det ønskjeleg å bruke massane til andre næringsføremål. Dette spesielt grunna dei store førekomstane av anortositt.

Ut frå arbeidet så langt med kommunedelplan for E16 Slæn–Tvinno (med E16 Oppheim–Humlabrekke og E16 Sundve skule–Skromle bru), synest det, uansett val av vegtrasé, å bli store overskotsmassar frå tunnelbygging, men rett nok massar av dårleg (fyllitt) til kanskje mindre god kvalitet (kvartsskifer).

Ut frå ovanståande synest det i utgangspunktet realistisk å kunne unngå permanent og særleg grad av mellombels deponering av overskotsmassar i området Fyre-Slæn, og kanskje at vegen der då kunne vore lagt lågare i terrenget. All permanent deponering av overskotsmassar i området Fyre-Slæn synest i utgangspunktet unødvendig og som lite samfunnsnyttig bruk av massane. Alternativet med tunneldrift frå Hylland, i kombinasjon med mellombels lagring inne i fjellet i anlegga til Gudvangen stein, synest i utgangspunktet som eit lite kostnadskrevjande alternativ, og vi finn ikkje at dette alternativet er god nok utgreidd i reguleringsplanen.